

STYRDOKUMENT

Policy för offentlig konst

Beslutad när	2022-03-03
Beslutad av	Kommunfullmäktige 2022-03-03 § 29
Diarienummer	KSKF/2022:16
Ersätter	Tidigare fattade styrdokument om offentlig konst
Gäller för	Samtliga nämnder och bolag
Gäller fr o m	2022-03-03
Gäller t o m	Tillsvidare
Dokumentansvarig	Kommunikationsdirektör
Uppföljning	Årligen

Program

Ett program är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla vad som ska uppnås inom ett visst område. Det tar inte ställning till utförande, prioriteringar och metoder. Program ska vara långsiktiga och ej tidsbegränsade. Om det ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska det beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Plan

En plan är ett styrande dokument som ska visa en färdriktning genom att innehålla konkreta mål och riktlinjer samt vara tidsbegränsad. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Policy

En policy är ett styrande dokument som ska visa ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning inom ett område, med angivande av övergripande mål och värden som ska eftersträvas. Policys ska vara långsiktiga, ej tidsbegränsade och beslutas av kommunfullmäktige.

Riktlinje

En riktlinje är ett styrande dokument som ska säkerställa ett korrekt agerande och god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan vara tidsbegränsade eller ej tidsbegränsade. Om den ska vara kommun- och/eller koncernövergripande ska den beslutas av kommunfullmäktige, i annat fall av berörd nämnd.

Ämnesområde och bakgrund

Policyn offentlig konst visar kommunens övergripande förhållningssätt för den offentliga konsten. *Policyn* beslutas av Eskilstuna kommunfullmäktige och ansvaret för att den efterlevs ligger på berörda nämnder och bolag.

Med *offentlig konst* avses konstverk som finns placerade i lokaler eller på platser som är tillgängliga för allmänheten och som därmed kan beses, eller på annat sätt upplevas.

Det finns en lång tradition av att arbeta med konstnärlig gestaltning i det offentliga rummet i Eskilstuna kommun. Varje år tillkommer nya verk exempelvis i parker, bostadsområden och på skolgårdar eftersom offentlig konst är en självklar del när Eskilstuna kommun utvecklas. För att hantera ärenden gällande Eskilstuna kommuns offentliga konst behövs en policy som visar ett övergripande förhållningssätt och som ska tjäna som vägledning rörande den offentliga konsten.

Kultur- och fritidsförvaltningen är ansvarigt för den offentliga konsten, men frågorna om Eskilstunas konstnärliga gestaltningar är oftast koncernövergripande.

Policy för offentlig konst

Konsten ska ingå som en naturlig del av den bild Eskilstuna kommun förmedlar lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Konstnärliga gestaltningar i det offentliga rummet bidrar till Eskilstunas identitet och attraktionskraft.

Den fria konsten ska vara en del av det offentliga samtalet, en part i demokratin och kommunens demokratiska processer. Ett vitalt konstliv ska medverka till att kommunen utvecklas och är attraktiv för boende, besökare och näringsliv.

Konsten kan visa på historiska och kulturella dimensioner och bygga broar mellan människor. Konsten ska vara skapad i sin samtid, sticka ut och vara modig, vara innovativ och kreativ både i sitt uttryck och i sitt presentationssätt. Den offentliga konsten når många invånare och skapar en intressant miljö för många olika målgrupper.

- Kommunen värnar den fria konsten som en del i det öppna och demokratiska samhället. Detta i enlighet med det nationella kulturpolitiska målet att konsten ska vara en dynamisk, tankeväckande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.
- Armlängds avstånd liksom konstnärlig frihet ska tillämpas i allt arbete med den offentliga konsten.

- Det övergripande arbetet med offentlig konst ska utgå ifrån det nationella målet för gestaltad livsmiljö.
- Kommunen avsätter investeringsmedel för att vitalisera allmänna platser med offentlig konst. Vid offentligt finansierad ny- och ombyggnation ska enprocentregeln tillämpas. Enprocentregeln innebär att 1% av byggkostnaden avsätts till konstnärlig gestaltning.
- Vid inköp av offentlig konst ska löpande drift- och underhållsmedel för konsten alltid avsättas av den som gör investeringen. Offentlig konst är ett kulturarv och ska förvaltas som ett sådant.
- Offentlig konst ska placeras i kommunens verksamheter och i offentliga rum med betoning på de utrymmen som kan nås av många.
- Eskilstuna kommuns invånare, flickor och pojkar samt kvinnor och män, ska få uppleva och möta konst i sin vardag, såväl i centrum som i alla stadsdelar och på landsbygden.
- Vid inköp av offentlig konst ska jämställdhet, mångfald och olika uttrycksmedel beaktas så att en god balans uppnås i konstsamlingen som helhet.
- Kommunen och de kommunala bolagen ska främja konstnärers roll och arbetsvillkor. Branschenliga avtal och ersättningar ska tillämpas. Ersättningen till konstnärerna ska över tid vara jämställd.
- Inköp av konst och konstnärliga tjänster ska främst göras av verk skapade av samtida, yrkesverksamma konstnärer med konstnärlig högskoleexamen och/eller dokumenterade konstnärliga meriter.

Gällande lagstiftning eller annan rättslig reglering

Som museiverksamhet följer hanteringen av den offentliga konsten Museilagen (2017:563).

Förhållande till redan fattade politiska beslut

Policyn bidrar till att realisera kommunens vision, strategiska inriktning och kulturpolitik. Policyn följer nationella kulturpolitiska mål och utgår övergripande från det nationella målet för gestaltad livsmiljö.

Bilaga - Beskrivningar av begrepp och dessas innebörd, policy för offentlig konst

Yttrandefrihet

Vid inköp av offentlig konst ska alltid den konstnärliga friheten värnas. FN skriver i sin första rapport om konstnärliga fri- och rättigheter (2013): ”Konstnärlig kreativitet är nödvändig för utvecklingen av levande kulturer och fungerande demokratiska samhällen”. I linje med FN-rapporten fastslår Sverige i sitt mål för kulturpolitiken ”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.”

Armlängds avstånd

Principen om ”armlängds avstånd” handlar om demokrati och yttrandefrihet, om konstnärlig kvalitet och förtroende för profession och kunskap. Det är sakkunniga som ska göra bedömningar och fatta beslut om offentligt finansierad konst och utställningar.

”Armlängds avstånd” bygger på relationen mellan anslagsgivare och utförare. Det innebär att politiken beslutar om mål, riktlinjer och ekonomiska ramar och överlåter konstnärliga och kvalitativa bedömningar åt professionen.

Gestaltad livsmiljö

Nationellt kulturpolitiskt mål antaget 2018 av regering och riksdag. En politik som tar utgångspunkt i människan och hennes livsmiljö.

”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Det ska uppnås genom att”:

- Hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden.
- Kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids.
- Det offentliga agerar förebildligt.
- Estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas.
- Miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla.
- Samarbete och samverkan utvecklas inom landet och nationellt.
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2015/10/sou-201588/>

Det offentliga rummet

De offentliga miljöerna eller rummen är miljöer som ägs eller används av det offentliga, dvs stat, region eller kommun. Dessa miljöer planeras och byggs dock ofta i samverkan mellan den offentliga och privata sektorn. Hit

räknas gator, torg och parker samt utrymmen i allmänna lokaler, allmänna kommunikationer samt lokaler för skola, vård och viss omsorg. Konst i offentlig miljö kan sätta fokus på en plats, ge estetiska upplevelser, stimulera till samtal och ge möjlighet till reflektion.

Konstnärlig gestaltning

Offentlig konst eller konstnärlig gestaltning kan definieras som ”konstverk avsedda för och ofta utförda direkt i miljöer där allmänheten regelmässigt har tillträde” både inom- och utomhus. Offentlig konst är konstverk som ägs av staten, region eller en kommun och har bekostats av gemensamma skattemedel. Den klassas som en del av det moderna kulturarvet och ska förvaltas i enlighet med Riksantikvarieämbetets riktlinjer. Den offentliga konsten tillhör alla och är inte i privat ägo. I det offentliga rummet kan även privata konstverk förekomma men ägs då av till exempel av fastighetsbolag, byggföretag, föreningar eller stiftelser. Uttrycken kan vara varierade, materialen olika och konstnärerna utsedda för att öka bredden på influenser till samhället. Nya arbetsmetoder och arbetsätt för konstnärerna förutsätter flexibla processer. Offentlig konst omfattar även platsspecifika målningar, skulpturer, video, interaktiva verk och installationer inomhus i lokaler och byggnader med offentlig verksamhet. Fysiska verk ska hålla under lång tid i en förutbestämd miljö, därför är det viktigt att den konstnärliga kvalitén, uttrycket och tekniken har höjd och utförandet sker speciellt för den plats där de ska placeras. Konstnärliga gestaltningar kan även vara immateriella och till exempel vara delaktighets-, process- eller performancebaserade.

Offentlig fast och lös konst

En del av den offentliga konsten är byggnadsanknuten, vilket innebär att den är producerad på beställning, integrerad i arkitekturen i en byggnad eller på en specifik plats. Offentlig konst betecknas då även som ”fast konst”. Ett annat begrepp är ”lös konst” vilket avser att verken går att flytta och inte är bundna till en specifik plats eller lokal. Kommuner och regioner avsätter vanligtvis medel för inköp av lös konst. Varierande tekniker som måleri, skulptur, grafik, fotografi, rörlig bild, installationer och även konceptuell, idébaserad, konst hör till lös konst.

MU-avtal

Avtal för utställnings- och medverkansersättning för konstnärer, tecknat mellan staten och företrädare för verksamma konstnärer.

<http://www.kro.se/mu-och-avtal>

KRO

Konstnärernas Riksorganisation, KRO, är de svenska konstnärernas fackliga organ, som bildades 1937.

<http://www.kro.se/>